

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. N.**, bývajúceho v M., proti žalovanému **F.**, so sídlom X., zastúpenému M., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., **o určenie neexistencie záložného práva**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 7 C 91/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 19. marca 2013 sp. zn. 5 Co 83/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin rozsudkom z 18. októbra 2012 č.k. 78 C 91/2007-877 určil, že záložné právo žalovaného k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území Martin a zapísaným na Liste vlastníctva č. X. vedeného Správou katastra Martin ako parcela č. X. – zastavaná plocha vo výmere X. m² a stavba súpisného č. X. – prevádzková budova postavená na parcele č. X., neexistuje. Zároveň vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V odôvodnení uviedol, že vychádzajúc z právneho názoru Krajského súdu v Žiline v zrušujúcom uznesení z 29. marca 2012 sp. zn. 5 Co 80/2012 dospel k záveru, že čase nadobudnutia nehnuteľností žalobcom nebolo na predmetných nehnuteľnostiach vedené záložné právo; záložné právo, ktoré na nehnuteľnostiach viazlo v prospech spoločnosti W., bolo vymazané na základe návrhu spoločnosti G., a.s. dňom 20. januára 2006 Správou katastra Martin. Na základe tohto hodnoverného a záväzného údajá katastra nehnuteľností žalobca nemohol mať pochybnosti o správnosti a zákonnosti výmazu záložného práva, a teda dôvodne mohol byť presvedčený, že nadobúda nehnuteľnosti nezaťažené záložným právom. Keďže žalobca bol pri nadobudnutí vlastníckeho práva

k nehnuteľnostiam (pri uzatváraní kúpnej zmluvy) dobromyseľný, žalobe s poukazom na § 151h ods. 3 veta druhá Občianskeho zákonníka vyhovel.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovaného rozsudkom z 19. marca 2013 sp. zn. 5 Co 83/2013 napadnutý rozsudok prvostupňového súdu potvrdil s tým, že o trovách konania rozhodne prvostupňový súd. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktoré vychádzajú zo správneho právneho záveru vysloveného v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu. Za dôvodnú nepovažoval odvoláciu námietku žalovaného týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, nakoľko odôvodnenie zodpovedá požiadavkám § 157 ods. 2 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, v ktorom uviedol, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že prvostupňový súd rozsudok nedostatočne odôvodnil a nepostupoval v súlade s § 118 ods. 4 O.s.p. a aj odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, nakoľko sa nijako nevysporiadal s jeho skutkovou a právnou argumentáciou. Žalovaný žiadal zrušiť oba rozsudky súdov nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny a žalovaným uvedené dovolacie dôvody sú neopodstatnené. Navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach opakovane poukazuje na potrebu rešpektovania princípu právnej istoty ako jedného zo základných princípov právneho štátu, a to osobitne vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktoré už nadobudli právoplatnosť a predstavujú res iudicata.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. V súlade s povahou dovolacieho konania a tiež výnimočnosťou dovolania tento mimoriadny opravný prostriedok nielenže nie je v Občianskom súdnom poriadku normatívne upravený ako „ďalšie odvolanie“, ale ani nesmie byť (súdmi, účastníkmi) vnímaný ako „skryté odvolanie“. Zo zásadne odlišnej povahy a účelu riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov vyplýva nevyhnutnosť zásadne odlišných prístupov a postojov súdu pri aplikácii ustanovení zákona upravujúcich prípustnosť odvolania a dovolania. Pokiaľ by sa v praxi napriek tomu nedostatočne zohľadňovala mimoriadna podstata dovolania a pokiaľ by sa pri posudzovaní jeho procesnej prípustnosti v prípadoch prejednávanych dovolacím súdom vyskytovali také prístupy, interpretačné náhľady a právne postoje, ktoré sú inak typické pri skúmaní prípustnosti riadnych opravných prostriedkov, a v dôsledku toho by sa v konaní o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku zohľadňoval účel a cieľ typicky sledovaný riadnymi opravnými prostriedkami, mohlo by to viesť až k možnosti deformovaného nazerania na dovolanie a dovolacie konanie ako celok; takéto nazeranie by sa dostávalo do rozporu s jedným zo základných a ťažiskových princípov právneho štátu – princípom právnej istoty. Dovolací súd musí tejto možnosti predchádzať dôsledným rešpektovaním podstaty a výnimočnej povahy dovolania.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie žalovaného smeruje proti rozsudku. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku

súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania žalovaného z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva – napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napadnutým je potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.

So zreteľom na to by dovolanie, ktoré podal žalovaný, mohlo byť procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalovaného preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalovanému bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta, že rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu sú neodôvodnené, nepreskúmateľné. Vzhľadom na námietky žalovaného bolo v dovolacom konaní potrebné

zaujať právne závery o tom, či (prípadné) nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. alebo či má za následok procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Uznesením občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo odporučené uverejniť v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, v ktorom tento súd dospel k právnemu názoru, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Tento rozsudok bol v uvedenej zbierke publikovaný ako R 111/1998.

Napriek uvedenému judikátu v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu pretrvávala nejednotnosť rozhodovania pri riešení otázky, či nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. alebo inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu napr. sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015.

Žalovaný tvrdí, že mu postupom súdu prvého stupňa bola odňatá možnosť konať tým, že mu „nebolo umožnené právo záverečnej reči“. V zmysle § 118 ods. 4 veta prvá O.s.p. ak sa pojednávanie neodročuje, pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Z uvedeného ustanovenia vyplýva jednak procesná povinnosť súdu vyzvať účastníkov na zhrnutie ich návrhov a vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci, jednak tomu zodpovedajúce procesné oprávnenie účastníka na „záverečnú reč“. V nej môžu účastníci (ich zástupcovia) zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť svoj návrh na vykonané dokazovanie z hľadiska jeho úplnosti, zákonnosti a hodnotenia jednotlivých dôkazov. Vyjadriť sa môžu tak k skutkovej, ako aj právnej stránke veci. Takéto zhrnutie a vyjadrenie nemusí predniesť osobne účastník konania, môže ho za neho predniesť jeho zástupca. Podstatný obsah tohto zhrnutia a vyjadrenia treba uviesť do zápisnice o pojednávaní. Spravidla je na toto zhrnutie a vyjadrenie vyzvaný žalobca pred žalovaným, je však na úvahe predsedu senátu, kedy účastníkov vyzve, aby ho predniesli, a v akom poradí im udelí slovo. Záverečným zhrnutím a vyjadrením nie je len ten procesný úkon účastníka (jeho zástupcu), ktorý je takto označený aj formálne. Je ním i bez tohto formálneho označenia aj iný, na záver pojednávania urobený procesný úkon účastníka (jeho zástupcu), ktorým zhrňuje svoje návrhy, vyjadruje sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci.

Zo spisu vyplýva, že prvostupňový súd po zrušení predchádzajúceho rozsudku uznesením Krajského súdu v Žiline z 29. marca 2012 sp. zn. 5 Co 80/2012 na pojednávaní 27. septembra 2012 (č.l. 848 spisu), ktoré bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku na 18. októbra 2012, oboznámil obsah spisu vrátane listinných dôkazov a stanovísk oboch účastníkov konania. Z uvedenej zápisnice vyplýva, že súd umožnil žalovanému (jeho právnomu zástupcovi) vyjadriť sa k skutkovej a právnej stránke veci a navrhnúť dôkazy; čo žalovaný aj využil. Obsah zápisnice nesvedčí o tom, že by súd nerešpektoval § 118 ods. 4 veta prvá O.s.p., i keď formálny úkon zo strany súdu – výzva súdu na „záverečnú reč“ v zápisnici obsiahnutý priamo nie je. Neopodstatnená je preto námietka žalovaného, že mu súd odňal právo na „záverečnú reč“. Dovolací súd zároveň poukazuje na to,

že na pojednávaní prvostupňového súdu 14. novembra 2011 (č.l. 709 spisu), ktoré predchádzalo pojednávaniu 5. decembra 2011, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorý bol uznesením Krajského súdu v Žiline z 29. marca 2012 sp. zn. 5 Co 80/2012 zrušený a vec vrátená prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, bol zo strany súdu taktiež zachovaný procesný postup podľa § 118 ods. 4 veta prvá O.s.p., pričom po tomto zrušení veci a pokračovaní konania na súde prvého stupňa, ktoré bolo skončené vyhlásením rozsudku 18. októbra 2012, účastníci nové aktuálne písomné vyjadrenia, resp. stanoviská k právnomu názoru odvolacieho súdu vysloveného v uvedenom zrušujúcom uznesení nepodali a ako vyplýva z obsahu zápisnice z pojednávania z 27. septembra 2012 len zotrvali na svojich doterajších vyjadreniach, resp. stanoviskách.

K námietke dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo (prípadne) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v konaní na súdoch nižšieho stupňa nebola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p a keďže prípustnosť jeho dovolania nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, najvyšší súd ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. februára 2016

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková